

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Însuflețitoarea chemare pentru pace și dezarmare a Președintelui NICOLAE CEAUȘESCU

Declarația-Apel a Frontului Democrației și Unității Socialiste din Republica Socialistă România adresată partidelor și organizațiilor democratice, guvernelor, tuturor popoarelor din țările europene, din Statele Unite ale Americii și Canada, de pe alte continente

Vineri, 28 martie 1986, a avut loc sub președinția Domnului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, în sala Ateneului român, Plenara Consiliului Național al F. D. U. S.

S-a făcut, cu acest prilej, o amplă analiză a activității Frontului Democrației și Unității Socialiste pentru apărarea păcii și securității popoarelor, pentru dezarmare și, îndeosebi pentru dezarmare nucleară, pentru marcarea în Republica Socialistă România a Anului Internațional al Păcii.

Au luat cuvântul mai mulți delegați între care și Preafericitul Părinte Iustin Moisescu, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Vorbitorii au dat expresie dorinței de pace a poporului român, voinței sale ferme de a acționa pentru înlăturarea pericolului de război, pentru înlăturarea dezarmării și, în primul rând, a dezarmării nucleare, pentru instaurarea în lume a unui climat de destindere, securitate și colaborare.

În unanimitate, participanții la plenară au manifestat cu însuflețire dragostea lor fierbinte și recunoștința profundă față de cel care a făcut din cauza păcii cauza propriei sale vieți: președintele Nicolae Ceaușescu.

A fost apreciată ca deosebit de însemnată proclamarea de către Adunarea Generală a O. N. U., pe baza unei rezoluții la care România a fost coautoare, a anului 1986 ca An Internațional al Păcii.

După încheierea dezbaterilor, s-a propus și s-a aprobat în unanimitate Programul Frontului Democrației și Unității Socialiste privind acțiunile ce se vor organiza în România pentru apărarea vieții pe planeta noastră și pentru marcarea Anului Internațional al Păcii.

Elaborat în spiritul indicațiilor date de către Domnul președinte Nicolae Ceaușescu, programul evidențiază ca organizațiile de masă și obștești, celelalte organizații și instituții componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste vor acționa cu toată hotărârea, în cadrul Anului Internațional al Păcii, pentru mobilizarea opiniei publice în vederea înlăturării pericolului unei catastrofe nucleare, pentru conlucrarea cu toate forțele iubitoare de pace din lume, cu popoarele de pretutindeni, pentru a se pune capăt cursei înarmărilor și pentru trecerea la măsuri concrete de dezarmare.

Plenara a adoptat, de asemenea, Declarația-Apel a Frontului Democrației și Unității Socialiste din Republica Socialistă România adresată partidelor și organizațiilor democratice, guvernelor, tuturor popoarelor și țărilor europene, din Statele Unite ale Americii și Canada, de pe alte continente.

Lansată într-un moment în care încordarea internațională s-a accentuat iar cursa înarmărilor continuă să se desfășoare vertiginos, Declarația-Apel a F. D. U. S. se înscrie ca o nouă și deosebit de valoroasă contribuție a României Socialiste, per-

sonal a Domnului Președinte Nicolae Ceaușescu la apărarea intereselor vitale ale poporului român și ale tuturor popoarelor lumii.

Ideile și stăruitorile chemări pe care le cuprinde acest amplu și prestigios document sînt izvorite din conștiința înaltei responsabilități de care sînt animați toți fiii acestui popor pașnic și iubitor de dreptate, pentru soarta lumii, din dorința lor sinceră ca „Anul Internațional al Păcii să răspundă pe deplin speranțelor și așteptărilor întregii omeniri de edificare a unui climat de pace și colaborare între toate națiunile“.

Menită să fie solia de pace a celui mai larg Forum al democrației și unității socialiste, din patria noastră, îndreptată spre opinia publică mondială, Declarația-Apel cuprinde această vibrantă și mobilizatoare chemare:

„Să punem mai presus de orice deosebiri de concepții politice, filozofice, religioase sau de altă natură, bunul comun cel mai de preț și indivizibil al umanității — Pacea...! ”

Să facem să triumfe rațiunea și înțelepciunea politică, să învingă voința popoarelor de a trăi în pace, într-o lume fără arme și fără războaie!“

În încheierea lucrărilor Plenarei a luat cuvîntul Domnul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste.

Exprimînd profunda îngrijorare a poporului nostru în legătură cu unele fenomene negative din viața internațională precum: noua experiență nucleară a S. U. A., conflictul din gulfurile Sirta, războiul dintre Irak și Iran, situația din Orientul Mijlociu, intensificarea cursei înarmărilor, înrăutățirea situației economice a țărilor în curs de dezvoltare, președintele țării noastre a arătat că mai mult ca oricînd, acum cînd a fost proclamat Anul Internațional al Păcii, „este necesar să facem totul, să întărim solidaritatea și colaborarea internațională a tuturor celor cărora le este scumpă viața, pacea,

CUVÎNTUL P. F. PATRIARH IUSTIN MOISESCU

Mult stimatelor domnule președinte, Onorată adunare,

Pacea a fost totdeauna un element constitutiv al sufletului românesc, al concepției și practicii noastre de viață, în societate și în lume. În acest context, ea se simte înfrățită cu omnia, virtutea noastră strămoșească și pozoaba sufletului românesc; aceasta cuprinde buna înțelegere și prietenia între oameni, ajutorarea și colaborarea, ospitalitatea și bunătatea. Iar tot ceea ce caracterizează un om de omenie, se reflectă în mod corespunzător în viața întregii națiuni.

Poporul nostru este un popor iubitor de pace. În trecut, el nu s-a lăsat niciodată ispitit de gânduri expansioniste, nici nu a pornit la luptă pentru cuceriri de teritorii care nu-i aparțineau. Întregul șir de lupte pe care au fost siliti să le poarte înaintașii noștri nu urmărea decît apărarea propriului lor pămînt, apărarea „moșiei“, adică a teritoriului moștenit de la părinți, moși sau strămoși, precum și apărarea libertății, independenței și suveranității naționale, iar în vremea de față el se dovedește profund angajat în marea mișcare mondială pentru apărarea păcii.

Imbogățită în ultimele două decenii de ideile valoroase și îndrumările permanente ale domnului președinte Nicolae Ceaușescu, activitatea externă a țării noastre s-a remarcat prin apeluri perseverente la rațiune, prin propuneri concrete și inițiative bine apreciate de forurile internaționale, Domnul președinte al României s-a impus în conștiința lumii ca o mare personalitate politică, indisolubilă legată de marile și nobilele cauze ale umanității, ca unul din cei mai de frunte militanți pentru pace, pentru o lume mai bună și mai dreaptă, pentru libertatea și independența popoarelor. Însăși proclamarea anului 1986 ca An Internațional al Păcii s-a bucurat de sprijinul direct din partea țării noastre, personal al președintelui României.

Distinsă adunare, activitatea oamenilor pentru apărarea păcii în lume nu este nouă. Se poate chiar spune că ea este permanentă. Roadele? Fără nici o îndoială, ele au fost binefăcătoare. Dacă pacea n-ar fi avut un suport permanent din partea oamenilor de bine, de-a lungul vremii, omenirea astăzi n-ar exista. Ea a știut să-și apere viața.

În adevăr, trăim vreme grea și primejdioasă. Să nu ne lăsam însă cuprinși de pesimism, căzînd în deznădejde! Pacea, este adevărat, nu vine singură. Așa cum se spune deseori, pacea se cucerește. De aceea, activitatea pentru

pentru a pune capăt politicii de înarmări, a apăra dreptul vital, suprem al oamenilor la existență, la viață, la libertate, independență și pace“.

„Hotărîrea Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste — a continuat Domnia Sa — privind marcarea în patria noastră a Anului Internațional al Păcii și Apelul adoptat în unanimitate, exprimă voința fermă a întregului nostru popor de a face totul pentru a-și aduce, în continuare, contribuția activă la triumful nobililor idealuri ale păcii și libertății, pentru a asigura condițiile necesare fiecărui popor de a-și concentra mijloacele materiale și umane, de a pune minunatele cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în slujba progresului economic și social a bunăstării și fericirii oamenilor“.

Arătînd că în acest an poporul a trecut la realizarea celui de-al 8-lea plan cincinal care vizează trecerea patriei noastre la un stadiu superior de dezvoltare, precum și fapt că și alte popoare au adoptat de asemenea planuri similare privind progresul și dezvoltarea lor, toate aceste planuri a subliniat Domnul președinte Nicolae Ceaușescu nu se pot înlățuri decît în condiții de pace, punînd capăt uriaselor cheltuieli militare și îndreptînd forțele științei spre dezvoltarea economică-socială“.

De aceea Domnia Sa a lansat de la tribuna Plenarei acest însuflețitor apel:

„Ne adresăm tuturor statelor, tuturor guvernelor și șefilor de stat, tuturor națiunilor europene și întregii lumi să ne unim forțele, să acționăm cu înalt spirit de răspundere față de popoarele noastre, față de popoarele întregii lumi, față de soarta planetei, a vieții pe planeta noastră, să facem totul pentru a asigura triumful rațiunii, triumful păcii în întreaga lume!“

Cuvîntarea conducătorului țării noastre — strălucită expresie a voinței ferme de pace a poporului român — a fost întîmpinată cu deosebit entuziasm.

Redacția

CALENDAR DE INIMĂ

PATRIA

Despre Patrie trebuie să vorbim în fiecare clipă, așa cum respirăm ca să întreținem în noi focul vieții. Patria trăiește în noi și noi trăim în ea numai dacă îi dăm viață iară și iară, fără încetare.

Patria ne dă identitate ne scoate din starea de nimeni și de niciunde. Ce ești? — Român! — De unde ești? — Din România!

Patria ne transformă în mulți, în toți ca unul și unul ca toți, conectîndu-ne la niște rădăcini din care trăgîndu-ne seva, ne simțim frați cu toți cei care își trag viața din aceeași sursă.

Patria e ca un sistem de cercuri concentrice, toate avînd un centru comun și unic. Pe cercurile acestea se înscriu tata și mama, locul nașterii, satul, provincia și țara, și toți cei care vin din același izvor, și limba în care ni se fac cunoscute tainele din jur cu care ne întîlnim înția oară, și în care ne articulăm gîndurile și idealurile, plîngerile și dorurile.

Cu toți cei care gravitează în jurul aceluiași centru, precum noi românii în jurul „Daciei și a Romei“, împărțim aceleași componente fundamentale ale identității. În toți curge același sînge și prin el sîntem aceeași ființă și singele are limba lui, și vorbește de la unul la altul în aceeași limbă pe care numai el și-o înțelege și și-o recunoaște și naște în toți, pe căile numai de el cunoscute, ale trupului și ale spiritului, aceleași simțiri.

Singele nu moare niciodată. El se transmite. Și oricît s-ar împărți, nu se micșorează și nu-și pierde identitatea; dimpotrivă, crește, e nemuritor. În noi trăiesc toți strămoșii noștri și tot ceea ce e gîndul și simțirea noastră, e de fapt gîndul și simțirea lor ajunsă în noi. Sîntem contemporani cu strămoșii și ei sînt contemporani cu noi. Noblețea lor e noblețea noastră, vitejia lor e vitejia noastră, victoriile lor sînt victoriile noastre, suferințele lor sînt suferințele noastre. Apărîndu-le memoria ne apărăm pe noi. Noi sîntem prelungirea lor în istorie, așa cum urmașii vor fi prelungirea noastră. Timpul se împarte în trecut și prezent numai în aparență. Trecutul e în prezent pentru că ei sînt prezenți în noi. Și așa prezentul lor și al nostru e trecut și prezent. Vorbînd despre trecut, fără să ne dăm seama, întodeauna întrebăm pluralul la persoana I: Noi am luptat la Călugăreni, — zicem; noi am luptat la Plevna, — zicem; noi am făcut unirea, — zicem! Vorbim ca niște nemuritori. Și sîntem nemuritori.

Noi toți, românii, avem aceleași iubiri și ne încîntă aceleași văi și aceiași munți, ne bucurăm aceleași păduri și aceiași izvoare, aceleași cîntece și legende. E așa pentru că facem parte din ele. Pentru că un singe nevăzut asemena celui văzut care circulă prin venele noastre, circulă și prin ele și prin noi, venînd din același centru, din aceeași matrice care ne-a născut pe noi.

Tot ce este împrejurul nostru, de o ființă cu noi este. De aceea vorba veche zice: „codrul frate cu românul“, de aceea ne apărăm pămîntul ca pe noi înșine, ba chiar mai mult decît pe noi înșine. Căci pentru el se merge la moarte cu fruntea sus și inima bună. Inimile noastre bat în ritm cu inima pămîntului, din care ne-am născut: de aici armonia dintre noi și totul din jurul nostru.

Armonia aceasta se cheamă patrie. Cînd ni se termină pe pămînt călul dinainte stabilit, în niște limite mai mult sau mai puțin elastice, și ne întorcem, deși inima noastră mică se oprește, cea mare a pămîntului bate fără încetare și noi înșine batem cu ea și batem și în cei în care singele nostru a trecut reintinerit, ca într-o tinerețe fără bătrînet și viață fără de moarte.

Aburul respirației celor trecuți în pămînt se și vede primăvara în urma plugurilor! Ei fac acolo semintele să încoțescă și să dea rod nou, ca o mîturie neîdoienică despre viața care nu moare, ci se regenerează. Și ne regenerează și pe noi, căci din semintele crescute de pămînt și din pămînt, ne scoatem noi vlagă și ne înnoim și înmulțim singele și viața.

Sentimentul Patriei e firul nevăzută care-l leagă pe toți cei dintr-o mamă, cei dintr-un pămînt, dintr-o istorie, dintr-o suferință, dintr-un ideal, dintr-o hotărîre, dintr-o jertfă, dintr-o biruință, dintr-o suflare și dintr-un singe, dintr-o inimă a strămoșilor și a pămîntului. De aceea, nu poți ieși din Patrie, fără să ieși din tine însuți, fără să-ți tai toate firele care te leagă de rădăcina unică, fără să-ți trădezi singele, fără să te pui în contradicție cu toți cei din tine și cu tine însuși. Fiecare își poartă Patria în sine. Cine s-ar răzvrăti împotriva Patriei, s-ar răzvrăti împotriva lui însuși. Românul s-a lăsat greu dus din Patrie, scos din acest sine mai larg decît sinele său, dar tot atît de al său:

Fie pîinea cit de rea
Tot mai bine-n țara mea!

... Căci nu numai cu pîine trăiește omul! Un român sceria odată, aflat „într-o țară sub stăpînire străină“, cum „Patria este casa noastră pămîntescă

(Continuare în pag. a 2-a)

DR. ANTONIE PLĂMĂDEALA
Mitropolitul Ardealului

Vasile Lupu — ctitor de cultură românească

325 de ani de la moartea lui

În mersul vremii, anul 1986 este sorocul împlinirii a 325 de ani de la moartea voievodului moldovean Vasile Lupu (28 martie 1661), personalitatea reprezentativă a vieții politice și culturale românești din a doua jumătate a secolului al XVII-lea.

Dintru început s-a impus prin calitățile sale de excelent organizator. Situația critică a țării dinaintea alegerii lui, l-a determinat să interzindă de urgență redresarea ei economică. A reușit să sporească producția agricolă și negoțul a cunoscut o necontenită înflorire.

Consolidarea economică a Moldovei a dus, implicit, la un remarcabil efort constructiv. Se disting monumentele de arhitectură civilă și biserică. A rezidit curțile domnești de la Iași, a construit un palat la Suceava și Cetatea Neamțului a transformat-o în mănăstire fortificată. O grijă deosebită a purtat construcțiilor cu rezonanță istorică. Dintre lăcașurile sfinte excelează Trei Ierahi și Golia, cele mai grandioase realizări arhitectonice din Moldova și poate din întregul ev mediu românesc, despre

care cronicarul spune că „sînt ca făptură... mai iscusite“ (Miron Costin); isprăvește biserica Sf. Ioan Botezătorul din Iași, înaltă ctitorie din Serbesti (1636, jud. Neamț), de la Copou (Sf. Atanasie, 1638), Orhei (cca 1639), la cetatea Chiliei, fiind ctitor și la Pobrata și Hlincea. După împăcarea cu Matei Basarab zidește biserica Stelea la Tirgoviște. Peste hotare a zidit biserica Sf. Paraschiva din Lvov (1644) și este ctitor la mănăstirea sf. Lavră din Morea (Peloponez).

Importanța deosebită au și realizările pe plan cultural. A întemeiat școala de la Trei Ierahi, Academia vasiliană, prima instituție de învățămînt superior din Moldova, precum și școli de cultură generală în diferite orașe. O mare realizare a fost introducerea tiparului. La Trei Ierahi, în 1640, a organizat o tipografie, pusă sub supravegherea Mitropolitului Varlaam, care a dat la lumină numai cărți românești. În 1643 a apărut Caza-

(Continuare în pag. a 2-a)

Prot. Ieremia B. Ghita

Cuvîntul P. F. Patriarh Iustin Moisescu

(Continuare din pag. 1)

apărarea păcii se cheamă luptă pentru pace. Este, desigur, luptă, dar o luptă bună, binefăcătoare, nobilă.

Menționăm aici că, în ilustrarea politicii sale înțelepte de pace, nu de puține ori, România, președintele ei au cerut cu argumente temeinice lichidarea blocurilor militare, încheierea de tratate de renunțare la forță și la amenințarea cu forță, asigurarea egalității popoarelor mici cu popoarele mari, dezarmarea generală și totală. Aceste cereri, aparținând patriei noastre, ne aparțin și nouă, ierarhie și credincioși ai cultelor din patria noastră.

În cadrul acțiunilor inițiate de F. D. U. S., Bisericiile noastre au avut o participare activă. Aș aminti doar cele trei adunări ale cultelor din România pentru dezarmare și pace, care s-au bucurat de o largă participare internațională și de un larg ecou în rândul bisericilor din celelalte țări ale Europei și organizațiilor internaționale religioase.

În trăirea noastră duhovnicească, noi ținem în adevăr privirile ațintite spre înălțimile cerului, dar noi trăim acum, pe acest Pământ. Bucuria de a trăi pe pământul patriei sale este adinc înrădăcinată în ființa tuturor popoarelor, a fiecărui om. Chiar marii apologeti ai bucuriei vieții duhovnicești nu govădesc să-și arate cinstirea pentru viața actuală. Oricât de frumos și atrăgător ar fi paradisiul — spune un gânditor modern —, omul caută să ajungă în el cât mai tirziu. În acest context, strădaniile pentru apărarea păcii, ca luptă pentru apărarea vieții, capătă dimensiuni noi în gândirea noastră teologică.

Mărturisindu-ne aceste gânduri nobile întru apărarea celui mai de preț bun al nostru — pacea, ne exprimăm totala aprobare față de Declarația-Apel a Frontului Democratiei și Unității Socialiste, față de Programul de acțiuni care urmează să se realizeze în cadrul Anului Internațional al Păcii, și ne vom strădui din toate puterile pentru realizarea lui. Pentru că, într-un glas cu președintele țării, domnul Nicolae Ceaușescu, zicem și noi fără încetare, cu deplină convingere: „Trebuie făcut totul pentru apărarea dreptului sacru al popoarelor, al oamenilor la existență, la viață liberă și demnă, la pace“.

PATRIA

(Continuare din pag. 1)

și vatra ei, cu întreaga lume de amintiri care ne leagă de ea. Iubirea Patriei este iubirea grădini și a locurilor din satul natal... iubirea bisericii și a școlii, pe care le cercetăm... iubirea hotarului ale cărui delințe brăzdate în sudarea feței a oferit părinților beșugul lor... iubirea izvoarelor, plaiurilor și a codrilor, de care sînt legate neîntrecutele noastre poezii, cîntece populare... iubirea gîlei care-i acoperă pe neuitații noștri părinți și strămoși, care cu singele lor o au apărât și îngrașat, și iubirea idealurilor pentru care ei și-au jertfit viața“.

Cel care rostea aceste cuvinte în 1910, la Sibiu (Elie Miron Cristea), știa din suferința multiseculară a transilvănenilor ce este Patria, ce înseamnă suferința pentru Patrie, și cum nu te poți eschiva de la această suferință, chiar de ai vrea, în momentele în care Patria e în primejdie, cum era în Transilvania lungului martiriu de secole și secole.

Transilvănenii au simțit Patria în fiecare din clipele în care le-a fost negată, impunându-li-se în loc alta, una „mașteră“, cum spunea același în 1898 într-o carte publicată tot la Sibiu sub pseudonimul Ilie Dinurșeni. A fi pronunțat asemenea cuvinte sub scrierea numelui său adevărat, putea să-l pună în mare primejdie. Dar ceea ce era de spus, trebuia spus. Și a spus.

Aici, în Transilvania, s-au spus multe asemenea cuvinte. Să nu uităm: „Deșteaptă-te române“ în Transilvania s-a născut, și în Transilvania s-a cîntat întîi. Cîntecul acesta ca și celălalt, „Limba noastră“, nu se putea să nu se scrie. Din sufletul Transilvanei a ieșit, ca Iisus din mormînt, tocmai atunci cînd toți îl credeau mai mort decît țoți morții.

Să nu uităm: „Vrem să ne unim cu țara“ în Transilvania s-a rostit încă din 1848 și a fost strigătul cel mai sfîșietor, cel mai disperat al sufletului românesc din Transilvania.

Să nu uităm: „Lumina vine de la București“ în Transilvania s-a rostit întîi, ca o declarație de fidelitate față de inima ființei românești, de unde se aștepta mîntuirea, inima care bătea pentru țoți, cei de pe toate cercurile care alcătuiesc de la Facerea românilor moșia românească, rotundă ca o pine, parcă anume voită așa de Cel ce a rînduit pe lume popoare și comuniunea lor de gînd, de simțire și de destin.

Intru-o dizertație tipărită în 1743 la Viena un german originar din Brașov, deci unul care ne cunoștea bine și care a scris mult despre noi și despre Transilvania, scria cu convingere că însuși Dumnezeu a dat poporului român Transilvania spre adăpost și locuință: ASSIGNAVIT ERGO DEUS ET HUIC POPULO VALACHICUM TRANSILVANIAM IN HABITACULUM ET DOMICILIUM.

(Schediasma Historicum de Valachorum Historia Annaliis Transilvaniesium multis in punctis magistra disserter Johannes Flüstich, Gimnasiul Coronensis Transilvaniae Rector, Jennae, 1743, p. 5).

Vasile Lupu...

(Continuare din pag. 1)

nia lui Varlaam, prima carte românească în Moldova, scrisă „pentru toată seminția românească pretutindene ce se află“. În 1645 apare: Cele șapte taine și Răspuns la Catehismul calvinesc, cu scopul de a apăra Ortodoxia românilor ardeleni, amenințată de calvini. A avut și preocupări pentru activitatea juridică. În 1646 a tipărit Pravila, întitulată „Carte românească de învățătură și de laze giudețe“, cel dintîi cod de legi tipărit în limba română. Ideea comunității românilor apare și în titlul acestei cărți. Vasile Lupu a avut o dragoste deosebită pentru tradițiile și istoria țării. În vremea lui, Grigorie Ureche scrie Letopisetul Țării Moldovei, prima carte istorică a culturii române vechi.

Vasile Lupu a fost și un mare diplomat. Cu imperiul otoman a avut relații pașnice, stabilite prin așa numitele „Capitulații“, în care se precizau libertățile de care Moldova se bucura în raporturile sale cu Poarta Otomană. Voievodul a năzuit și la independența țării aderînd la coaliția antiotomană din 1646, condusă de Matei Basarab. Pentru a-și asigura bună vecinătatea cu regatul polon și cu cazaci s-a folosit de căsătoria fiicilor lui: Maria cu Ianus Radziwił și Ruxanda cu Timuș Hmelnițki. Remarcabilă a fost constanta politică lui cu principalele românești. Trecînd peste conflictele avute cu Matei Basarab, exagerare de istorie, Vasile Lupu avea conștiința unității de neam, socotind Moldova una din părțile constitutive ale vechii Dacii. Pe aceeași linie au fost și relațiile

cu Transilvania. El își îndreaptă atenția spre teritoriile românești, contribuind hotărîtor la cristalizarea conștiinței de neam, limbă, origine și interese a românilor de pretutindeni.

Vasile Lupu s-a bucurat de un prestigiu deosebit în lumea sud-dunăreană. Încă din 1642, el este cunoscut prin organizarea sinodului panortodox de la Iași, la care au participat prelați și oameni de cultură ai vremii din sud-estul Europei și din Orientul Apropiat. Sinodul a aprobat Mărturisirea Ortodoxă a lui Petru Movilă, dreptar de credință pentru toată creștinătatea răsăriteană și prima tipăritură din Moldova. Vasile Lupu a acordat sprijin material și spiritual popoarelor sud-dunărene, amenințate să-și piardă profilul spiritual și identitatea națională proprie. Prezența voievodului și a soției sale Ecaterina în hrisoavele de danie ale unor mănăstiri, demonstrează materiale acordate acestora; iar ajutoarele spirituale constau în faptul că tipăriștile ieșene erau destinate confracțiilor de altă limbă, dar de aceeași credință, din Peninsula Balcanică, lipsiți de ateliere tipografice sub stăpînirea otomană.

Domnia lui Vasile Lupu de aproape două decenii, alături de cea a lui Matei Basarab, constituie o epocă istorică și culturală. Prin strălucitele lor realizări — unele de dimensiune europeană —, prin luminile pe care le-au aruncat asupra istoriei românești, aceste decenii se constituie ca o epocă a cărei înțelegere contribuie la mai buna descifrare a devenirii noastre istorice.

După cum am informat mai pe larg în numărul precedent, la recomandarea Prea Fericitului Patriarh Iustin, Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a ales noi ierarhi în posturile vacante existente. Pentru postul vacant de episcop vicar patriarhal la Administrația Patriarhală a fost recomandat Prea Cuviosul Arhimandrit NIFON MIHAIȚĂ, Consilier patriarhal la Sectorul Relații Externe Bisericești, avîndu-se în vedere orientarea deosebită, teologică și comunicativă.

Comisia canonică, juridică și de disciplină a procedat la cuvenita examinare canonică a Prea Cuviosului Arhimandrit Nifon Mihaiță și a propus ridicarea Prea Cuviosiei Sale la rangul de arhieru, urmînd a purta titlul de „Ploieșteanul“.

În ședința din 1 octombrie 1985, Sfîntul Sinod a ales în unanimitate pe noul titular al postului, alegere

Un nou episcop-vicar patriarhal, Prea Sfîntul Nifon Ploieșteanul

confirmată ulterior prin Decretul prezidențial nr. 224/28 octombrie 1985. Hirotonia întru episcop a Prea Cuviosului Arhimandrit Nifon Mihaiță a fost săvîrșită, conform tradiției, de însuși Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin împreună cu Prea Sfîntul Episcop vicar Vasile Tirgovîșteanul și Roman Ialomîțeanul, în ziua de Duminică, 24 noiembrie 1985, în catedrala patriarhală. Cu acest prilej, noul ierarh a precizat în cuvîntarea sa felul în care înțelege să răspundă înaltei încrederi acordate, spunînd, printre altele:

„Misiunea episcopului este slujirea lui Dumnezeu și a oamenilor (I Cor. 8, 5) care trebuie să izvorească din dragostea de Dumnezeu și de aproapele; dar slujirea este un dar al lui Dumnezeu (I Tim. 1, 12) pentru că vine de la Duhul Sfînt (I Petru 1, 12). Chemarea la arhierie este chemare la slujire; la și mai mare și mai dăruită decît înainte.

Cunoscînd aceste îndatoriri ce revin episcopului, făgăduiesc astăzi că le voi îndeplini cu dăruire și conștiinciozitate, slujind Biserica lui Hristos, propovăduind învățătura ei păstrată în Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție.

Aducînd prinosul meu de recunoștință pentru înalta încredere ce mi s-a acordat, de a mă alege ca episcop vicar la Sfînta Patriarhie, iar astăzi de a invoca harul sfinților în cadrul hirotoniei întru arhieru, vă asigur, Prea Fericirea Voastră, ca și pe întreg Sfîntul Sinod, că toate gândurile și strădaniile mele vor fi mereu acelea de a mă face vrednic de această înaltă chemare. Făgăduiesc înaintea lui Dumnezeu că mă voi strădui cu și mai sporită rivnă pentru păstrarea zestrelor sfinției noastre

Biserici strămoșești, și în numele dragostei lui Hristos voi sluji și lui Dumnezeu și poporului, căutînd neîncetat să contribuim, cu toate eforturile, la împlinirea țelurilor nobile ale poporului și ale omenirii contemporane — de pace, progres și fericitate. În același timp, mă voi strădui să păstrez neabătut dreptarul Sfîntei Biserici Ortodoxe, „pentru ca toți laolaltă și cu o singură suflare să slăvim pe Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos“ (Rom. 1, 5b).

Rog pe Bunul Dumnezeu să-mi dea credință, nădejde și dragoste; să mă lumineze și să mă întărească spre a putea răspunde în toată viața mea cu cinstite chemării la care am fost hărăzit.“

După înălțătoarea slujbă a sfințirii sale întru episcop, a urmat tradiționala agapă, oferită de Prea Fericitul Patriarh Iustin în cinstea noului ierarh, la Palatul patriarhal.

Pe temeiul prevederilor statutare privind organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Patriarh Iustin a dispus, prin Decizia nr. 1/1986, ca Prea Sfîntul Episcop Nifon Ploieșteanul, vicar patriarhal, să coordoneze și să îndrume activitatea Cancelariei Sfîntului Sinod cu toate serviciile anexe, Sectorul Relații Externe Bisericești și Sectorul Comunități Externe și Burse.

Cu prilejul investiturii sale și al delimitării atribuțiilor ce-i revin, Prea Sfîntul Episcop Nifon Ploieșteanul a asigurat încă o dată conducerea Bisericii Ortodoxe Române de devotamentul și dăruirea cu care va onora încrederea acordată.

Adrian Alexandrescu

... Spre iertarea păcatelor

nezeu iertarea păcatelor, prin mijlocirea preotului duhovnic, după ce ne vom fi mărturisit păcatele, cu părere de rău și cu dorință de îndreptare. În Taina Sfintei Mărturisiri, preotul duhovnic, „cu puterea ce îi este dată“, de la Dumnezeu, poate să-și dea seama dacă cel care se spovedește împlinește cu adevărat condițiile care se cer pentru iertarea păcatelor. Condițiile acestea e bine să le cunoască și credincioșii de rînd, ele țînd în mare măsură de pregătirea pentru sfînta Spovedanie, ca și de spovedania însăși. Este deci important să știm pe cine și în ce condiții a iertat Domnul Hristos, condițiile fiind aceleași și pentru fiecare dintre noi. Condițiile iertării păcatelor pot fi urmărite în Sfînta Evanghelie. Să le urmărim și noi.

Oricare dintre cititorii stăruitori ai Sfintei Evanghelii gîndindu-se la condițiile iertării păcatelor, așa cum sînt ele înfățișate în Sfînta Evanghelie, își va aminti în primul rînd și în mod special de cele scrise în Sfînta Evanghelie în legătură cu vindecarea paralizicului din Capernaum, căci cu acel prilej, Domnul Hristos a oferit mai întîi iertarea păcatelor. Fiecare dintre istorisitorii despre cele întîmplante la vindecarea paralizicului din Capernaum, ne informează că „văzînd Iisus credința lor, i-a zis slăbănogului: „Fiule, iartă-șe ție păcatele tale.“ Aceasta este formularea Sfîntului Evanghelist Marcu (2, 5). Sfîntul Evanghelist Matei ne spune: „Iisus văzînd credința lor, zise slăbănogului: „Îndrăznește, fiule. Păcatele tale sînt iertate“ (9, 2). Sfîntul Evanghelist Luca, la rîndul său, scrie: „Văzînd credința lor (Iisus) a zis: „Omule, iertate ți sînt păcatele tale“ (5, 20). Credința pe care a văzut-o Domnul Hristos și pentru care a dat iertare de păcate slăbănogului a fost credința lui și a celor care l-au dus în fața Domnului. Din ceasta înțelegem că cea dintîi și cea mai de capetenie condiție a iertării păcatelor este credința în Domnul Hristos, credința că El poate să ierte păcatele.

Gîndul că Mîntuitorul nostru a dat iertare de păcate slăbănogului din Capernaum, pentru credința pe care o avea, ne îndreaptă mintea și spre un alt caz de iertare, în care este pomenită credința, anume, la cazul femeii păcătoase, care a auzit de la Domnul Hristos: „Credința ta te-a mîntuit, mergi în pace“ (Lc. 7, 50). Despre această femeie sfîntul Evanghelist Luca ne spune că aflînd că Iisus stă la masă în casa unui fariseu, „a adus un alabastru cu mir. Și țîndu-se dinapoi, îngă picioarele lui Iisus și plîngînd, a început să ude cu lacrimi picioarele Lui și cu părul capului ei să le ștergă. Și săruta picioarele lui Iisus și le ungea cu mir“ (Lc. 7, 37—38). Fariseul-gazdă era nemulțumit de această întîmplare și punea la îndoială puterea de cunoaștere a Domnului Hristos. Dar Domnul Hristos, care cunoaște tainele inimii, a cunoscut și gîndurile fariseului și le-a îndreptat pe făgașul cel bun, iar despre femeia care și-a cunoscut păcatele sale, a zis: „Iertate sînt păcatele ei cele multe, căci mult M-a iubit“ (Lc. 7, 47) și femeii însăși i-a zis: „Iertate ți sînt păcatele“ (Lc. 7, 48).

Stăruind cu gîndul asupra condițiilor care au dus la iertarea femeii care a fost mai înainte păcătoasă, vedem două elemente pe care Domnul Hristos le scoate în relief: credința și iubirea; elemente care se însoțesc foarte bine cu conștiința păcătoșeniei, conștiința pe care o avea femeia, că este păcătoasă și că are trebuință de iertare. Această conștiință a dus-o în fața Domnului Hristos, iar expresia ei erau lacrimile de căință, pe care le-a amestecat cu mir, adus în cinstea Celui ce, pentru credință și pentru iubire,

poate să ierte păcatele celor ce recunosc că sînt păcătoși.

Nu ne putem opri cu gîndul la lacrimile femeii păcătoase și la iubirea ei față de Domnul Hristos, fără să ne vină în minte ucenicul care s-a lepădat de trei ori de Domnul Hristos și care după aceea „a plîns cu amar“ (Mt. 26, 75) și pe care Domnul Hristos, după învierea Sa din mormînt, l-a întrebat de trei ori: „Simone, fiul lui Iona, mă iubești mai mult decît aceștia?“ (In. 21, 15) și: „Mă iubești tu pe Mine?“ (In. 21, 16—17). Dacă ne gîndim bine găsim și la Sfîntul Apostol Petru ceea ce am întînit la femeia păcătoasă: lacrimi, ca expresie a conștiinței că a păcătuit, credința pe care Domnul Hristos o dorea statornică și neîmputinată (Lc. 22, 31—32) și iubirea față de Învățătorul său, pe care Acela o voia statornică și mereu crescîndă.

O credință mărturisitoare, arătată în condiții neîmchipuit de grele, a vădit și unul dintre țîlhari împreună răstîgîniți cu Domnul Hristos, acela care este cunoscut sub numele de țîlharul cel credincios. Despre el ne spune sfîntul Evanghelist Luca, în istorisirea patimilor Domnului Hristos, că muștrînd pe celălalt țîlhar împreună răstîgîniți a zis: „Nu te temi tu de Dumnezeu? că ești în aceeași osîndă. Ci noi cu dreptate, căci luăm vrednică plată a celor ce am făcut; pe cînd Acesta (Iisus) n-a săvîrșit nimic nedrept. Apoi a zis către Iisus: „Pomeneste-mă, Doamne, cînd vei veni întru Împărăția Ta“. Ci Iisus i-a răspuns: „Astăzi vei fi cu Mine în rai“ (Lc. 23, 40—43). Și la acest mulț de Dumnezeu, care fusese odinioară țîlhar, vedem conștiința păcătoșeniei, credința în Domnul Hristos și dorința de îndreptare.

Nu putem încheia șirul acestor considerații, în legătură cu iertarea păcatelor și cu condițiile ei, fără să amintim că propria noastră iertare a legat-o Domnul Hristos de felul cum noi înșine iertăm greșeliile celor ce ne greșesc nouă. Și ca să nu uităm de aceasta, în rugăciunea pe care ne-a dat-o, în rugăciunea Tatăl nostru, a cuprins și datoria de a ierta, în cuvîntele: „Și ne iartă nouă păcatele noastre, precum și noi iertăm greșiștorii noștri“ (Mt. 6, 12; Lc. 11, 4). Și a precizat Domnul Hristos: „De veți ierta oamenilor greșeliile lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru cel ceresc. Iar de nu veți ierta oamenilor greșeliile lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greșeliile voastre“ (Mt. 6, 14—15). Iertarea cu care sîntem datorți față de cel ce ne greșesc trebuie să fie o iertare „din toată inima“ (Mt. 18, 35), asemenea celei pe care a dat-o tatăl, din pilda cu fiul risipitor, fiului care s-a întors la casa părintească, după ce și-a cheltuit partea de avere (Lc. 15, 20 urm.).

O altă condiție de capetenie a iertării păcatelor este și mărturisirea deplină, sinceră și cu părere de rău a tuturor păcatelor, înaintea lui Dumnezeu și în prezența preotului duhovnic. Însemnătatea acestui lucru, pentru iertarea păcatelor, este arătată lămurit în învățătura pe care preotul duhovnic o dă celui ce se spovedește, învățătura în care se spune, între altele: „Dacă vei ascunde de mine ceva, să știi că toate păcatele îndoite le vei avea“.

Teromonahul Teofil Părdian

Fapte nedemne ale unei stăpîniri odioase

Atrocități săvârșite în partea de nord-vest a României în timpul ocupației horthyste (1940—1944)

În drumul său spre viitor, pe care și-l dorește cât mai luminos, ferit de încercări, de frământări zadarnice, de ură, de asupri și nedreptăți, omenirea a făcut în anul care s-a scurs un scurt popas, prilejuit de împlinirea a patru decenii de la terminarea celui mai groaznic măcel pe care l-a cunoscut planeta noastră, cel de-al doilea război mondial.

S-au aruncat atunci de către poaore, cit și în forurile internaționale, inclusiv o sesiune a Societății Națiunilor, priviri speciale înapoi, rememorându-se faptele care au dus la declanșarea acestui război, pornirile pătimașe, orbe ale unor oameni care au pregătit calea acestui cataclism, precum și jertfele uriașe, în oameni și în bunuri, suferințele încă nici astăzi vindecate în totalitatea lor ale acestei înțeleștări sălbătice dintre oameni, formulându-se totodată și hotăriri de a se întreprinde totul pentru ca astfel de măceluri să nu se mai comită.

Cel ce sîntem trecuți de zenitul vieții am trăit într-un fel sau altul aceste dureri fiind totodată martorii direcți ai unor fapte barbare alimentate de ideologia fascistă. Între ele numărîndu-se și atrocitățile săvârșite de horthyști în Transilvania de nord raptă de la trupul țării prin odiosul dictat de la Viena, din 30 august 1940, unele din aceste atrocități fiind cuprinse și în cartea conf. univ. Dr. Mihail Fătu, apărută la Timișoara în anul trecut și intitulată: „Biserica românească din nord-vestul țării sub ocupația horthystă, 1940—1944.”

Intr-adevăr, odată cu intrarea trupelor horthyste în partea Transilvaniei, dată în dar de Hitler și Musolini Ungariei horthyste, o adevărată noapte a Sf. Bartolomeu, s-a dezlănțuit pe seama bisecilor români și a Bisericii lor din această parte de țară, astfel de atrocități fiind cu atât mai nedemne, mai hidezoase pentru veacul nostru cu cît între obștea cea mare a românilor, maghiarilor și secuilor, în zonele în care aceștia trăiesc laolaltă, a fost și este o conștientizare cu adevărat fratească. Cel ce am copilărit înaintea cu peste patru decenii în secolul, laolaltă cu copiii de secui și maghiari, nu știam pur și simplu că între noi și ei este vreo deosebire; umblam la aceeași școală, ne vorbeam și unii și alții limba, fără nici un fel de discriminare. În Covasna de pildă, negotul și industria aproximativ 90% fiind în mînă famililor secuiești la care mergeam, lucram și țirguim fără nici o rețineră. Toate acestea pînă în toamna anului 1940 cînd forțe diabolice s-au dezlănțuit, ocupanții horthyști aducînd cu ei nu numai forța brută și orbă ci și o otrăvă spirituală, ambele menite să anuleze parcă cu totul elementul românesc ce scâpase procesului de maghiarizare, susținut prin toate mijloacele de fostul Imperiu austro-ungar.

Primele victime ale acestui vandalism au fost bisericile noastre și slujitorii lor. Referindu-ne doar la actualul județ Covasna, bisericile românești au fost aproape în totalitate devastate și profanate. Asa de pildă în biserica noastră din Ozun, după ce au fost arse cărțile și veșmintele, o credincioasă română mai îndrăzneală, Calo Ana, și-a riscat viața ca soldații unguri să nu introducă „caii în biserică și să-i lege de strană”, cum grăiește un document aflător în arhiva Centrului arhiepiscopesc din Sibiu.

De altfel situații similare într-o anumită măsură cu cele din primele secole de persecuții împotriva Bisericilor, cum a fost în parohia astăzi filie, Bodoș, dintre Biborțeni și Baraoit, unde de asemenea biserica noastră a fost profanată și unde o femeie a salvat sfîntul antimis, pe care l-a purtat ca pe un odor de mare preț la pieptul său pe tot timpul ocupației horthyste în nord-vestul țării.

Incalculabile însă, ca act de vandalism, rămîn acțiunile de dărîmarea a bisericilor noastre. În zona la care ne referim au fost dărîmate bisericile din Biborțeni, Virghiș, Căpeni, Doboșeni, Herculan și Racoșul de

Sus, toate din zona Baraoitului, nu departe de locul unde Oitul face colțul, îndreptîndu-se spre țara Făgărașului, precum și biserica din Comalău, nu departe de Ozun.

Potrivit declarațiilor din toamna anului 1944, semnate de Szekeley Iuliana, educatoare, și Mathe Iuliu, învățător, biserica românească din Biborțeni a fost distrusă din ordinul loc. col. Török Zoltán, comandantul militar al plasei Ocand, căci, după spusa acestuia, astfel de construcții „n-au drept de existență”. Zidul din spre stradă al bisericii din Biborțeni a fost lăsat cîtva timp și pe el se puteau vedea scrijelitii, în semn de batjocură, doi soldați români.

Rămășițele bisericilor dărîmate din Doboșeni și Herculan, documente graitoare pentru oricine, se pot vedea și astăzi.

Autoritățile horthyste au recurs la amenințări, bătăi, schingiurii etc., determinînd preoții noștri din fostul județ Trei Scaune ca aproape în totalitate să-și părăsească turmele duhovnicești care le-au fost încredințate spre păstorie, între care amintim: Aurel Nistor — prot. Sf. Gheorghe, Ioan Bunuș — Aita Mare, Il. Căpîlean — Racoșul de Sus, Ioan Ciora — Zagon, Gheorghe Lîncu — Chichis, Virgil Dancu — Micfalău, Teofil Doctor — Cernatul de Jos, Victor Folea — Ozun, Ioan Garcea — Bătașii Mari, Virgil Hamza — Brețcu, Mihai Petru — Lisnău, Simion Mogoș — Ojduța, Ioan Popa — Virghiș, H. Esianu — Biborțeni, Gh. Iacob — Belini, Gh. Rusu — Zăbala, D-tru Trifan — Bixad-Ok, I. Rafiroiu — Poiana Sărătă și alții.

Mulți dintre acești preoți au trimis în acele zile, după părăsirea parohiilor lor, rapoarte și declarații aflătoare la Centrul arhiepiscopesc Sibiu, din care redăm și următoarele fragmente:

„În ziua de 20 septembrie (1940) orele 4 d.m. am fost invitat ... să mă prezint la maiorul comandant al armatei ungare în comună. Îndreptîndu-mă spre primăria comunei, unde se afla maiorul, la o depărtare de 200 m de locuința mea, am fost întîmpinat de trei civili necunoscuți de naționalitate ungară. Unul ... mi-a dat o lovitură în ochiul stîng. Căutînd să mă apăr cu mîna dreaptă în care aveam bastonul, mi-a smuls bastonul din mînă, aplicîndu-mi o lovitură în cap în urma căreia mi-a țîșnit singele umplîndu-mi fața și hainele. Am amețit căzînd jos și m-am trezit cu lovituri de pe urma cărora am căzut la pat ... Am apelat la asistența medicală a unui medic ungur, contra-plata onorariului, însă am fost refuzat ...” (Pr. Ioan Ciora — Zagon).

„În ziua de 14 septembrie a.c., ziua Înălțării Sf. Cruci, pe cînd mă pregăteam să merg la biserică am fost luat sub baionete, casa pusă sub pază, și în felul acesta dus la primăria comunei unde era comandantul militar, unde am fost deținut trei zile. După acest timp m-au dus în fața unui locotenent care m-a acuzat de spionaj și mi-a spus că în 24 de ore să mă pregătesc că îmi pune mașina la dispoziție, și să părăsesc țara ...” (Pr. Virgil Hamza — Brețcu).

„Calvarul neamului nostru nu s-a isprăvit. Noua graniță româno-ungară de la Oituz a fost zilele acestea tăvălită unor abuzuri demne de epoca navalilor barbare. Am fost martor ocular al sălbăticiilor cu care stăteau maghiarii (horthyști n.n.) a izgonit din comuna Poiana Sărătă, pur românească, pe cei 400 de gospodari români, reținîndu-le tot avutul. Pe cei ce se opuneau să-și părăsească cîminele stăpînite din moși, strămoși i-au bătut în mod sălbatic. Neculai Coban și Ioan Velea Petic au fost schingiuiți rămînînd invalizi pe viață. Numai bătrîmul Ioan Goran de 112 ani n-a putut pleca din cauza slăbiciunii. Preotul Rafiroiu, care avea ordin să stea la post, a fost terorizat să plece. Cît cuprinzi cu ochii, dincoace de graniță, stăteau în ziua aceea de 16 Octombrie bărbați, fe-

mei și copii, sub cerul liber, fără adăpost și hrană, în ploaie și frig ...”, scrie Const. Nădejde într-un articol: „La Poiana Sărătă”, apărut în ziarul „Gazeta Bacăului” din toamna anului 1940.

„În satele din jur (or. Sf. Gheorghe n.n.), unde am avut clopotnițe sau troite, aproape toate au fost distruse. Biserica din Comalău a fost arsă, de asemenea în noaptea din 18 Oct. s-au ars în mijlocul bisericii din Ozun: odăjdiile, praporii, cărțile și o parte din strane ... Mai dureroasă e situația credincioșilor, care au rămas fără preoți, în voia soartei ... Credincioșii sînt chemați la primărie, unde notarii și primarii aproape cu de-a sila îi fac să-și lase legea ...” raporta mitropolitului N. Bălan preotul Gh. Grovu, în 8 noiembrie 1940.

„În nopțile zilelor de 1, 2, 3 sept. mi s-a bătut poarta și casa cu pietre strigînd în gura mare: ieși afară popă valah să te spinzur de limbă aici de stîlpu de telefon. Printre agresori se afla locuitorul Török Andrei din Aita Mare, caz care l-am reclamat dl. Comandant al gărzii ungare care mi-a răspuns că este un bețiv și mă sfătuește să părăsesc comuna ... În noaptea zilei de 4 sept. 12 persoane din garda maghiară ... la orele 2 mă soală și îmi pun bagajul pe care, mă sfătui să părăsesc comuna ... I-am rugat foarte frumos să-mi spună pentru ce nu-mi dau pace? Ce le-am făcut eu lor în termen (timp) de 15 ani în care i-am ajutat și aceasta le este mulțumită? Mi-au răspuns: nu avem nimic cu persoana matale, că de ne făcea ceva, astăzi ții-o lua, însă nu putem tolera în mijlocul nostru pe popa valah și nici pe valahi. Persoanele care mi-au spus aceste cuvinte sînt Teglaş Aron, Sempel Bela, Kisgyörgy Iosif, Peterfi, Lengyi Stefan jun. și alții ...” (Pr. Ioan Bunuș — Aita Mare).

„După șase săptămîni de suferințe și prigoane, alături de credincioșii mei din parohia Ojduța, prot. Oituz, jud. Trei Scaune, în urma presiunii ce mi s-a făcut din partea autorităților comunale și jandarmlor maghiari a trebuit să părăsesc parohia în ziua de 22 octombrie a.c. ...” (Pr. Simion Mogoș — Ojduța).

Era întru totul îndreptățit decel scriitorul maghiar György Ferenczi să scrie spre sfîrșitul anului 1940 la Arad și unele ca acestea: „Mîndrul pămînt al Transilvaniei s-a transformat într-o amarnică Golgotă, unde se petrec cele mai groaznice evenimente. Oamenii sînt închiși cu suțele, cu mile, sînt bătuți, sînt torturați în mod cumplit. Asasinările și execuțiile se țin lanț și toate acestea doar pentru că unica vină a nenorociților victime este aceea de a se fi născut român ... A chinul fără vreun motiv politic, cu un vandalism necruțător, oamenii lipsiți de apărare este nemăintîlnit în istoria statelor civilizate ale Europei ... Impotriva acestora — subliniază scriitorul maghiar menționat — trebuie să protesteze cu tonul cel mai vehement toată lumea, toți acei din al cărui suflet n-a murit adevăratul creștinism, dragostea față de aproapele ...” (cf. Telegraful Român, nr. 39—44/1985, p. 3).

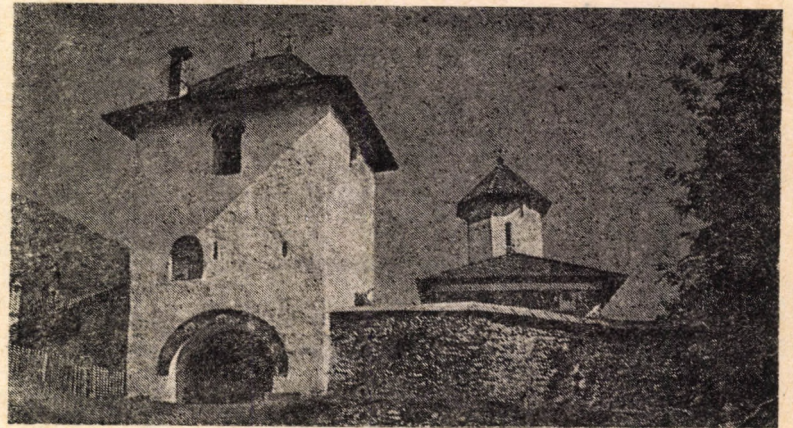
Am încrestat aceste cîteva fapte, din foarte multele de acest fel petrecute în acel timp, pentru a le avea mereu înaintea ochilor noștri sufletești ca o dezlănțuire de ură și orbire sufletească, care premerge de obicei și însoțește războaiele, amplificînd suferințele și chinurile oamenilor, contrastînd totodată flagrant cu simțămîntele fraterne care trebuie să domnească în viața popoarelor și în relațiile dintre ele.

Fie deci ca astfel de fapte să nu se mai întîmple în nici un colț al planetei noastre, fie ca dragostea, dreptatea și frățietatea să-și facă loc tot mai mult în conștientul popoarelor, premise de bază ale unei păci tractice, spre care aspiră astăzi cu atîta ardoare întreaga omenire.

Arhid. Gh. Papuc
Consilier cultural

Vetre de spiritualitate ortodoxă românească:

Mănăstirea Topolnița

Printre ctitoriile Sfîntului Nicodim, la marginea Țării Românești, se numără și Mănăstirea Topolnița, așezată pe valea riului cu același nume, în partea de sud-vest a Podișului Mehedinți, la circa 17 km depărtare de Municipiul Drobeta Turnu Severin și la 8 km depărtare de ruinele fostei Mănăstiri Vodîța.

Pelerinii, dornici de drumeții, găsesc pe valea riului Topolnița monumente istorice și ale naturii, care încîntă privirea și emoționează. Pe versantul din partea de răsărit a Mănăstirii se află ruinele cetății Grădeț, construită la începutul Evului Mediu. Pe valea Riului, în amonte de Mănăstire se găsesc Cheile Topolniței, și apoi Peștera Topolnița, a doua din țară ca lungime.

Accesul în aceste locuri pitorești se face pe drumul național 67, ce leagă Municipiul Dr. Tr. Severin de Municipiul Tg. Jiu. În satul Puținei, un drum asfaltat pornește pe Valea Riului Topolnița, lăsînd în dreapta marelui Combinat Chimic de la Malovăț (acum în construcție) și străbătând satele Halîngă Mică, Rascolești, Izvoru Bîrzii, Balotești și Schitu de Jos. Din acest sat accesul se face pe „poteci catifelate de iarbă” (N. Iorga) deoarece drumul se abate în altă direcție, părăsînd valea Topolniței. Închinătorii din satele din împrejurimi, care frecventează Mănăstirea la Duminiți și sărbători, ajung aici pe poteci și drumuri străvechi.

După toate izvoarele scrise și orale Mănăstirea Topolnița a fost ctitorită pe locul unui castru roman de către Sfîntul Nicodim cu sprijinul boierilor Craiovești sau Brîncoveni, în timpul lui Vlaicu Vladislav Vodă (1364—1377), imediat după construirea Mănăstirii Vodîța (1370—1372) și înainte de ocuparea acestor teritorii în 1376 de unguri. Fratele lui Vladislav I, Domnitorul Radu I (1377—1383) face danii mănăstirii.

Ulterior, din cauza birurilor prea grele Mănăstirea rămîne pustie de călugări, ajungînd în ruină. Ca moștenitor al zestreii culturale-artistice a boierilor Craiovești și Brîncoveni, Matei Basarab, ctitor a multe locașuri, era cel mai în măsură să refacă vechea ctitorie, însă, fiindcă „se afla în depărtare la marginea țării, la Severin, și că a rămas săracă”, cedează acest drept unuia dintre dregătorii săi, căpitanul Lupu Buliga. Acest nou ctitor al Topolniței l-a sprijinit cu oaste pe Matei Basarab în lupta de la Plumbuita și a participat în toate luptele voevodului, distingîndu-se îndeosebi la Fînta, după cum relatează inscripția lespedei de pe mormîntul său. Devenit proprietar al mănăstirii, noul ctitor a refăcut locașul în anul 1646, schimbîndu-i hramul din Sf. Arhanghel Mihail pus de Sf. Nicodim, în Tăierea Capului Sfîntului Ioan Botezătorul. Asemenea altor ctitori din vremea lui Matei Basarab, care erau întărite cu ziduri groase și cu turnuri puternice și înalte pentru apărarea zonelor amenințate ale țării, și mănăstirea Topolnița a fost înzestrată de ctitorul ei, comandant de dorobanți, cu ziduri groase și înalte; cu un turn-clopotniță la intrare, de unde se putea avea o largă vedere asupra văii Topolniței.

Așa cum apare astăzi după restaurarea din 1912 de Comisia Monumentelor Istorice, cînd s-a tencuit și vărui biserica și tur-

nul-clopotniță, locașul mănăstirii de plan triconic este specific arhitecturii din epoca lui Matei Basarab, ale cărei sisteme de construcție au fost folosite pe scară largă de meșterii zidari ai secolului al XVII-lea.

Despărțirea dintre altar și naos se face printr-o tîmplă de zid, iar aceea dintre naos și pronaos printr-un zid gros, străbătut de o ușă scundă așezată în axul bisericii. Naosul a fost supraînălțat de o turlă octogonală pe pandantivi. Pronaosul este boltit printr-o calotă pe pandantivi susținută la nord și la sud prin două arce late, sprijinite de zidurile laterale, iar la est și la vest prin arce înguste alipite pereților.

În pronaos se găsesc mormintele lui Lupu Buliga, al soției sale Stanca și al fiicei lor Stoichița, acoperite cu lespezii de piatră cu inscripții.

Ansamblul de pictură a fost făcut în anul 1673, prin dania fiului lui Lupu Buliga, Vel paharnicul Curuia. Conform Inscriptiilor din naos pictura a fost lucrată de către Gheorghe „zugrav grec” și „Dima zugrav vlah”. Tîmpla a fost făcută de „Dimitrie Pleșoianu ot Cerneți 1762 conform inscripției ce se află de deasupra ușilor împărătești. Zugrăveala tîmplei s-a făcut de către Mihai și Dumitru, însemnați pe cele două panouri decorative ce încadrează ușa împărătească. Tabloul votiv zugrăvit în pronaos pe perețele din spre apus, deasupra ușii de intrare ne înfățișează familia ctitorului, Lupu Buliga vel Agă și fiul său Curuia vel paharnic care țin în mîini macheta bisericii. Alături de aceștia mai sînt zugrăviți: Stanca — mama lui Curuia, Armanca — soția sa, fiica lor Hîrșova și fii lor Răducanu, Barbu, Preda. Egumenul mănăstirii din acea vreme, Ieromnahanul Axintie se află și el reprezentat printre ctitori, datorită aportului adus la alcătuirea programului de pictură cu specific mănăstiresc.

În 1826 mănăstirea a fost teatrul unui eveniment de seamă din istoria Țării Românești. Aici, la adăpostul zidurilor groase și înalte s-au baricadat 40 de panduri ai lui Tudor Vladimirescu, conduși de doi dintre căpitani săi Simion Mehedințeanu și Ghiță Cuțui Olteanu, care vroiau să reaprindă flacăra revoluției de la 1821. Asediați timp de două săptămîni de puterile stăpînirii, cei doi căpitani s-au predat, iar pandurii au reușit să scape pe o porțiță dosnică.

Comisia Monumentelor Istorice a construit în anul 1932 trei chilii pe ruinele celor vechi, iar în 1940, sub egumenia Părintelui protosinghel Filip Florescu, s-a construit un corp de case din lemn pe temelii de piatră. În ultima vreme, prin strădania actualului stareț, Părintele protosinghel Grațian Rădac, cu osteneala Părintelui protosinghel Vichentie Popescu și a obștii, s-a construit o gospodărie anexă, cu chilii noi, cele vechi au fost acoperite, Biserica și turnul clopotniță acoperite de asemenea.

Prin slujirea lui Dumnezeu și a oamenilor, personalul monahal care a viețuit de-a lungul secolelor la Topolnița, a contribuit la menținerea și transmiterea tradiției de credință și de cultură și implicit la păstrarea unității de neam.

Ierom. Nicodim Nicolaescu

Părintele Grigorie Gala Galaction în „Telegraful Român”

— La 25 de ani de la trecerea la cele veșnice —

Menit, inițial, să fie „gazetă politică, industrială, comercială și literară”, apoi după Unirea cea mare din 1918, subintitulat „organ național-bisericesc”, „Telegraful Român” a căutat să-și îndeplinească destinația, „ca să pună poporul român (din Transilvania) în relațiune cu lumea și cu tot ce se întîmplă într-însa, spre a i se înălța și lui spiritul și spre a i se deștepta puterile sufletești și trupești”. Astfel, el a privit țara și neamul românesc în totalitatea lor istorică, geografică, culturală, religioasă și a notat în paginile lui cele ce a socotit semnificativ, util, instructiv și edificator — evenimente politice, sociale, culturale, bisericesti, oameni de seamă, cărți deosebite ...

Pe linia acestei preocupări, „Telegraful Român” s-a arătat atent, preferențiar, cu Părintele

Grigorie Gala Galaction — preotul, scriitorul, teologul, traducătorul biblic, conferențiarul și predicatorul. Se poate că l-a favorizat și împrejurarea că au fost colegi de doctorat în teologie la Cernăuți cu mitropolitul Nicolae Bălan — amîndoi obțînînd doctoratul cu cea mai elogioasă apreciere: „ausgezeichnet, mit Stimmeneinheligkeit” — excelent, cu unanimitate („Săptămîna C.F.R.”, nr. 23/1943, p. 5). Au menținut relații de prietenie. „Telegraful român” a însemnat, în coloanele sale, momente biografice și din activitatea Părintelui Grigorie Gala Galaction. Desprindem cîteva.

În 1921 („T.R.” nr. 5, p. 2 — Noutăți literare), Ilie Marin a prezentat povestirea *Paiața Măicii Domnului*, tradusă de Gala Galaction din literatura lui Anatole France (*Le jongleur de No-*

tre Dame); la ea și povestirea originală *Mustafa Efendia ajunge Macarie Monahul*, s-a referit și Ioan Lupaș („T.R.”, nr. 61/1921, p. 1—2 — Foișoara).

Sub titlul *Hirotonie*, a salutat, cu bucurie, preoțirea scriitorului în septembrie 1922 („T.R.”, nr. 75, p. 4 — Știrile zilei). Tot la această rubrică, a anunțat predica despre *Eroii neamului*, ce a ținut-o, în ziua de 6 august 1923, în catedrala mitropolitană din Sibiu („T.R.”, nr. 64, p. 3); a fost cazat în palatul mitropolitan (Gala Galaction, *Jurnal*, II, p. 422). În nr. următor („T.R.”, nr. 65/1923, p. 3) a reproduș (din „Biserica Ortodoxă Română”, nr. 9 — Însemnări mărunte), articolul Arhim. Iuliu Scriban *Conferințele Părintelui Grigorie (Gala Galaction)*.

(Continuare în pag. a 4-a)

Pr. Gheorghe Cunescu

ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII

SIBIU

■ Duminică, 23 februarie 1986, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, I. P. S. Mitropolit Antonie al Ardealului a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în frumoasa bisericuță de lemn din stațiunea montană Păltiniș din Munții Cibinului.

La momentul cuvenit C. diacon I. Rusu a fost hirotonit preot pe seama parohiei Ațel, prot. Mediaș.

■ În nr. 2 din februarie 1986 al rev. „Magazin istoric”, p. 7—8, a apărut un documentar articol semnat de I. P. S. Mitropolit Antonie al Ardealului, intitulat: „În focul revoluției alături de Domnul Tudor”.

Articolul este consacrat „vechilului prieten” și „prim sfetnic” al lui Tudor Vladimirescu, „om cu învățătură” și „un pățimas al dreptății”, starețul Mănăstirii Dealu și apoi, de două ori, episcop al Argesului, *Iarion Gheorghide*. „Jubirea de țară și setea de eliberare, atît de sub fanariu cît și de sub turci, îi mistuiau pe amîndoi”, cum subliniază autorul, prietenii mari temelindu-se, precum știm, pe idealuri mari.

ALBA IULIA

■ În perioada 10—14 februarie s-a desfășurat la Centrul Eparhial sub direcția îndrumare a P. S. Episcop Emilian seria a 13-a a Cursurilor misionar-patristice de scurtă durată. Prin diversitatea tematicilor dezbătute s-au reînprospătat cunoștințele teologice și aplicarea lor în pastorație. Cu acest prilej P. S. Sa a oferit preoților cursanți îndrumări prețioase legate de o activitate ziditoare față de cei încredințați spre păstorie.

■ În perioada 17—21 februarie a.c., s-a desfășurat la Centrul Eparhial a 14-a serie de cursuri misionar-patristice de scurtă durată, cursuri care au prezentat un bogat material teologic documentar celor ce au participat. Și cu acest prilej, P. S. Sa a îndemnat pe preoții cursanți la o pastorație eficientă, la împlinirea îndatoririlor social-cetățenești, ca prin viața și faptele lor să fie exemplu pentru păstoriți.

■ Duminică, 23 februarie, P. S. Episcop Emilian a slujit Sf. Liturghie arhierescă la mănăstirea Rîmet, prilej cu care a hirotonit întru diacon pe candidatul la preoție Eugen Micu. După Sf. Liturghie P. S. Sa a dat mai multe sfaturi și îndrumări obștii mănăstirii Rîmet.

■ În ziua de 25 februarie a.c., P. S. Episcop Emilian

a prezidat lucrările adunării generale anuale a C. A. R. de pe lângă Centrul Eparhial Alba Iulia.

■ În ziua de 26 februarie, P. S. Episcop Emilian a prezidat lucrările ședinței de lucru cu P. C. protopopi în vederea bunei chivernisiri a ajutoarelor F. C. M. acordate de P. F. Părinte Patriarh parohiilor din cuprinsul Eparhiei.

ORADEA

■ Duminică, 16 februarie 1986, P. S. Episcop Vasile a făcut o vizitație canonică în parohia Episcopia Bihorulului, din imediata apropiere a orașului de reședință, unde a săvârșit, dimineața, Sf. Liturghie, în biserica din matră, iar după-masă slujba vecherniei în biserica din filia *Biharca*, păstorate de preotul Iosif Mateuț. În cuvîntul de învățătură, ierarhul i-a felicitat pe credincioșii pentru jertfelnicia arătată întru înnoirea bisericilor lor din ultimii ani, îndemnîndu-i să fie în continuare atașați Bisericii strămoșești și buni cetățeni ai Patriei.

■ În cadrul Sf. Liturghii, diaconul Moca Silviu, licențiat în teologie, a fost hirotonit întru preot, pe seama parohiei Pericel, prot. Șimleul Silvaniei, iar licențiatul în teologie Pop Ioan-Gavril, întru diacon, care, în ziua următoare, a fost hirotonit ca preot pentru parohia Micula, prot. Satu-Mare.

■ *Cursuri de îndrumări pastorale*. — Întru aplicarea, în continuare, a măsurilor adoptate de Sf. Sinod, s-au ținut la Centrul Eparhial, între 10 și 15 februarie și între 24 februarie și 1 martie 1986, cursuri de îndrumare pastorală și misionară, de scurtă durată cu două serii de preoți din județul Bihor, respectiv județul Satu Mare. Lecțiile au fost susținute de ierarh și de colaboratorii săi de la centrul Eparhial, precum (la seria a doua) și de P. C. par. prof. dr. Vasile Mihoc, de la Institutul teologic universitar din Sibiu, invitat de chiriarh. Prin aceste cursuri, se urmărește, pe de o parte, înprospătarea cunoștințelor teologice, iar pe de alta punerea la curent cu noile probleme ce frămîntă contemporaneitatea, în mod reciproc, din experiența pastorală a participanților. Cursurile s-au dovedit, și de data aceasta, utile și necesare, după însăși mărturisirea participanților.

■ *Adunarea generală a C. A. R.* — La data de 18 februarie 1986, s-a ținut la Centrul Eparhial Adunarea generală a CASEI DE AJUTOR RECIPROC a preoților din Eparhia Oradei. După discuții, s-au aprobat bilanțul pe anul 1985 și bugetul pe anul 1986. La lucrări a participat și Prea Sfințitul Episcop Vasile, care — în cuvîntul său — a apreciat ca foarte utilă și necesară funcționarea unui astfel de organism.

Concert vocal instrumental GHEORGHE ȘOIMA

În februarie 1986, pr. prof. Gheorghe Șoima ar fi împlinit 75 de ani. N-a mai apucat însă sorocul acesta, trecînd la cele veșnice în noiembrie 1985.

Datorită meritelor incontestabile pe care și le-a cîștigat ca profesor de muzică, dirijor și compozitor și nu mai puțin ca cetățean și om de o înaltă ținută morală, memoria sa a fost cinstită printr-un concert vocal-instrumental organizat de către Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din Republica Socialistă România, Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al județului Sibiu și Cenaclul Compozitorilor din Sibiu, în ziua de 27

martie 1986, ora 19,30, în sala Teatrului de Stat Sibiu. Și-au dat concursul: Reuniunea de Cîntări din Săliște, Corul Sindicatului Învățămînt, Corul de cameră „Cedonia” al Casei de Cultură a Sindicatelor, Muzica militară a Garnizoanei și Orchestra simfonică a Filarmonicii de Stat Sibiu.

Despre viața și activitatea compozitorului Gheorghe Șoima a vorbit Ioan Ursu, secretarul Cenaclului Compozitorilor din Sibiu. Orchestra militară a Garnizoanei Sibiu a interpretat apoi Preludiu și Fugă: „În memoria lui Gheorghe Șoima”, de Ioan Ursu.

Din creația muzicală a sărbătoritului au fost interpretate bucățile: În munții Cindrelului, Primăvara, Jieneasca, Hațegana, Mîndră-i țara mea, Despărțire, Pace, Tropotita, Cîntecul inimii, Cine m-o dat dorului, Cîntec forestier, precum și bucățile simfonice: Uvertura „Alma Mater”, Baladă pentru cor și orchestră, Simfonia „Alpii Transilvaniei”.

Chipul senin și plin de bună-tate al regretatului pr. prof. Gheorghe Șoima a prins astfel din nou contur din valoroasa creație muzicală, prin care a îmbogățit patrimoniul artistic al neamului nostru.

Pr. prof. D. Abrudan

Părintele Grigorie Gala Galaction...

(Continuare din pag a 3-a)

În nr. 37—38/1925, p. 1, „T. R.” a informat pe cititori că Sinodul Bisericii Ortodoxe Române, în ședința din 16 mai — sesiunea ordinară —, a ratificat convenția dintre Patriarhul Miron Cristea și Fundația Culturală „Principele Carol”, ca Institutul Biblic să editeze *Noul Testament*, tradus de Părintele Grigorie (Gala Galaction). Informația a scris-o mitropolitul Nicolae Bălan, prezent la ședința sinodală.

În 1930 („T. R.”, nr. 66, p. 1—2 — Foișoara) a publicat articolul lui Gala Galaction (cum l-a semnat), cu însemnări de călătorie, *Mănăstiri de lângă Olt* — despre Mănăstirile Turnu și Stînișoara (se pare că l-a luat din ziarul „Rampa”, nr. 3742/1930, p. 4).

Cînd Părintele Grigorie Gala Galaction a fost distins cu Premiul național literar, i-a prezentat felicitări și „T. R.” (nr. 16/1935, p. 4 — Informațiuni), sub titlul *Premiul național pentru un preot*. În același an, Prof. Pr. Dr. N. Neaga scriind în „T. R.” (nr. 24/1935, p. 2—4), de *Vechiul Testament în românește*, a citat *Psaltirea și Cîntarea Cîntărilor*, traduse de Gala Galaction și Vasile Radu, „proeminenți bărbați ai scrisului”.

A publicat și opinii critice. Astfel, în „T. R.” (nr. 7/1936, p. 3—4 — Probleme. Recenzii. Comentarii), într-un articol nesemnat, cu titlul *Laudă și nu prea*, s-a declarat nemulțumit de

felul cum scrie Gala Galaction (așa semna) la rubrica *Ziua Domnului*, a cotidianului bucureștean „Curentul”, referindu-se, în special, la felul cum l-a prezentat, într-un necrolog, pe episcopul Roman Ciorogariu. Ca în nr. 24/1936, p. 1, tot într-un articol nesemnat, *Sfînta Scriptură în traducere nouă*, să elogieze traducerea făcută de episcopul Nicodim Munteanu, Gala Galaction și Vasile Radu, „o operă realizată în excelente condiții, după o muncă îndelungată”. Și tot referitor la Biblia nouă, într-un articol *În lipsă de comentarii, măcar ermeneutică*, semnat Un teolog („T. R.”, nr. 46/1936, p. 4 — Probleme. Recenzii), a prezentat-o cu aprecieri favorabile — „traducere într-o românească bună”, obiectează cîteva cuvinte și fraze obscure. Cînd s-a tipărit Biblia Fundațiilor Culturale, tradusă din textele originale, ebraice și elene, de Gala Galaction și Vasile Radu, „T. R.” (nr. 51/1938, p. 4, și nr. 52/1938, p. 7 — Știri locale) a anunțat că se poate procura de la Librăria Arhidiecezană din Sibiu, costul și condițiile de livrare.

În 1948, cînd Părintele Grigorie-Gala Galaction a fost primit în Academia Română, Prof. Emilian Vasilescu, de la Academia Teologică din Sibiu, a publicat, în „T. R.” (nr. 13—14, p. 1), un articol festiv despre *Părintele Gala Galaction*. L-a numit „Tolstoi al literaturii române... A făcut din condei armă de luptă

împotriva tuturor felurilor de asupritivi”.

De atunci încoace, „Telegraful Român”, subintitulat: „Foaie religioasă editată de Arhiepiscopia ortodoxă română a Sibiului”, a mai publicat: o recenzie a cărții lui Gala Galaction, *Oameni și gânduri din veacul meu*, de Pr. Gh. Cunesco („T. R.”, nr. 25—26/1956, p. 4 — Vitrina cărții); un articol aniversar *Gala Galaction — La 80 de ani*, de N. M. — Prof. Nicolae Mladin, care i-a fost student („T. R.”, nr. 21—22/1959, p. 3); alt articol aniversar *Să ne aducem aminte de Gala Galaction* — La centenarul nașterii, de Dr. Antonie Plămădeală — Episcop-vicar patriarhal („T. R.”, nr. 13—14/1979, p. 1—2 — Calendar de inimă); un articol comemorativ *Gala Galaction — 10 ani de la moartea sa* („T. R.”, nr. 9—10/1971, p. 3).

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Dr. Antonie Plămădeală, scriind despre Părintele Grigorie Gala Galaction, ca să nu-l uităm, a îndemnat: „Să-i ducem un trandafir pe aleea Sfîntului Lazăr (la mormîntu-i de la mănăstirea Cernica) și să-i spunem că mereu îl iubim și să-i sărutăm crucea sub care se odihnește acum mina care a scris atîtea și a tradus Biblia”.

Să-i urmăm îndemnul, îndeosebi în acest martie, la împlinirea unui sfert de veac de la trecerea Părintelui Gala Galaction la cele veșnice, și să-i aprindem candela pomînirii cuvenite.

Semnalăm... Semnalăm...

● *Diaconul Ilie Frăcea, din administrația Arhiepiscopiei Sibiului, și-a trecut teza de doctorat în teologie la Universitatea din Atena, cu titlul: Leontie din Bizanț. Viața și învățătura. (Atena, 1984, 310 p. în l. greacă). Lucrare temeinică.*

● *Revista „Limbă și literatură” (vol. III, 1984) publică bibliografia lucrărilor prof. univ. B. Cazacu, membru coresp. al Academiei, președintele Societății de Științe Filologice din R. S. România (întocmită de Dionisie Zagorodniț). Impresionantă!*

● *Imnograful cel mare al românilor a mai lăsat să izvorască din adîncul sufletului său, un izvor de apă vie, un buchet cu miroas de bună mireasmă, precum din moaștele sfinților, căci de un loc sfințit aduc acum vorba: Imnele Putnei (București, 1985, 374 p.). Mulțumim cu închinare și binecuvîntare pentru „Imnul moșilor” trimis pe adresa semnatarului de mai jos.*

● *„Aș asemna scrierile lui Cioran cu pictura lui Dali: un teribilism de suprafață, mereu întrecut de substanță și artă”. Marin Sorescu despre Emil Cioran, în „A fi trist cu metodă” (Ramuri, 6, 1985, p. 5 și 13).*

● *„Viața creștină” (IX, 4—6, 1985, Offenbach/Main R. F. G.) apare în continuare cu un conținut bogat. Printre semnatori, dr. Ioan-Vasile Leb despre „C. A. Rosetti” (100 de ani de la moarte), drd. Irineu Pop despre „Mănăstirea Sinaia” și o bună punere la punct a unor emisiuni de televiziune din R. F. G. ai cărei autori au realizat-o cu evidentă rea credință. Dacă așa vâd ei acolo, sub ochii lor, cum să vadă mai departe!*

● *„L'Icone et les fresques exterieures de Moldavie” se intitulează teza de doctorat susținută la Strasbourg de ierod. Casian Crăciun, spiritual — asistent la Institutul Teologic Universitar din Sibiu.*

O lucrare de mare valoare documentară și de subtile considerații artistice și teologice.

● *Vasile Nicolescu ocupă o pagină din „România literară” (nr. 28, 1985, p. 6) cu poezie bună.*

● *Valeriu Răpeanu umple alta, din același număr cu „Planeta Mauriac” (p. 21). Se deschid ferestre și se văd planete!*

● *MĂRGINENII SIBIULUI*. Civilizație și cultură populară românească, se intitulează volumul coordonat de Cornel Irimie, Nicolae Dîndre și Paul Petrescu (București, 1985, 410 p.). Onorat de colaboratori prestigioși precum: Corneliu Bucur, Traian Hersen, Cornel Irimie, Paul Petrescu, Mihai Racovițan, Nicolae Dîndre, Lucian Badea, Ion Conea, Ștefan Bozovici, Nicolae I. Nistor, Theodor Enăchescu, Suzana Grîncescu-Pop, Vasile V. Caramela, Boris Zderciuc, Constantin Popa, Ion I. Drăgănescu, Nicolae Sasu, Marcela Necula, Mihail Sofronie, Herbert Hoffmann, Roswith Capesius, Gheorghe Pavelescu, Eugenia Bănescu, Marcela Focșă, Raymonde Wiener, Ioan Munteanu, volumul este o demonstrație de specific cultural și de civilizație din zona Sibiului, tradițional numită „Mărginimea Sibiului”.

● *Ion Parhon stă de vorbă cu Tudor Gheorghe: — Aici, la Oradea, un loc aparte în spectacol, l-au ocupat versurile poetului Grigore Vieru, care prin glasul tău au dobîndit o rezonanță și mai răscolitoare...*

— *Rostec versurile acestui mare poet cu toată bucuria mea de artist, cu toată emoția pe care o zămislesc și cu toată ardoarea pe care o cuprind însăși cuvintele lui: „numai în limba ta și-e dor de mama”. (Familia, nr. 6, 1985, p. 13).*

● *Badea Cârțan a fost ucenicul într-ale cărții al unui altfel de Badea Cârțan, numit Ion Cotigă, moldovean, student în filozofie devenit cioban (pentru a-și vindeca o boală de plămîni) și coborît cu oile lângă Ciulnița, în inima Bărgămului. Acolo l-a învățat pe ciobanul Cârțan, flăcăul de 25 de ani, să scrie și să citească, și apoi au urmat celelalte pe care le știm (vezi Gheorghe Istrate, Destinul unui mare patriot: Badea Cârțan (Viața militară, 6, 1985, p. 22).*

● *Revista „Biserica românească” din Milano (Anul X, nr. 37, 1985) editată de pr. Traian Valdman consacră un întreg număr problemei aniversării a 100 de ani de la proclamarea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române și a celor 60 de ani de la ridicarea la rangul de Patriarhie a fostei Mitropolii de la București. Tot volumul e în limba italiană, ceea ce e foarte bine.*

● *Dr. Viorica Moisuc și dr. Cristian Popișteanu pun magistral la punct, cu argumente imbatabile, pe cercetătoarea bulgară Antonina Kuzmanova, maestră în denaturarea adevărului istoric, într-o carte care nu-i face deloc cinste: Politica balcanică a României, Sofia, 1984, în limba bulgară. (Magazin istoric, XIX, nr. 12 (225) decembrie 1985, p. 27—32).*

● *Corneliu Albu, unul din marii cercetători și iubitori ai trecutului Transilvaniei și ai oamenilor mari pe care i-a dat acest pămînt românesc, semnează o nouă carte, de data aceasta despre SIMION BĂRNUȚIU (București, 1985, 120 p.). Concentrată asupra jaloanelor esențiale ale vieții și activității acestui tribun intrat în nemurire și rămas în istoria românilor ca unul care a fost conștiința poporului la 1848, cartea lui Corneliu Albu se citește cu interes sporit de la pagină la pagină. A reținut din scrisul lui Bărnuteșu textele care ar trebui învățate pe de rost de tot sufletul românesc.*

● *„Candela” din Stockholm (nr. 2, 1985) se întrece pe sine de la un număr la altul. De data aceasta semnalăm două studii care depășesc standardele unei obișnuite reviste de parohie: Mircea Ilescu semnează: Imaginea Sfîntului Gheorghe în arta medieală românească, iar George Cristea semnează: O fereastră spre trecutul Saharei — picturile preistorice din Tassili. Acesta din urmă semnează și o poezie nostalgică intitulată „Sfîntele Paști la Stockholm”.*

● *„Candela” din Stockholm (nr. 2, 1985) se întrece pe sine de la un număr la altul. De data aceasta semnalăm două studii care depășesc standardele unei obișnuite reviste de parohie: Mircea Ilescu semnează: Imaginea Sfîntului Gheorghe în arta medieală românească, iar George Cristea semnează: O fereastră spre trecutul Saharei — picturile preistorice din Tassili. Acesta din urmă semnează și o poezie nostalgică intitulată „Sfîntele Paști la Stockholm”.*

● *„Candela” din Stockholm (nr. 2, 1985) se întrece pe sine de la un număr la altul. De data aceasta semnalăm două studii care depășesc standardele unei obișnuite reviste de parohie: Mircea Ilescu semnează: Imaginea Sfîntului Gheorghe în arta medieală românească, iar George Cristea semnează: O fereastră spre trecutul Saharei — picturile preistorice din Tassili. Acesta din urmă semnează și o poezie nostalgică intitulată „Sfîntele Paști la Stockholm”.*

● *„Candela” din Stockholm (nr. 2, 1985) se întrece pe sine de la un număr la altul. De data aceasta semnalăm două studii care depășesc standardele unei obișnuite reviste de parohie: Mircea Ilescu semnează: Imaginea Sfîntului Gheorghe în arta medieală românească, iar George Cristea semnează: O fereastră spre trecutul Saharei — picturile preistorice din Tassili. Acesta din urmă semnează și o poezie nostalgică intitulată „Sfîntele Paști la Stockholm”.*

ANTONIE P.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Diac. prof. Dr. Aurel Jivi — redactor adjunct; Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu — membri; tehnoredactor: Diac. Ezechiel Oancea; corector: Pr. Bartolomeu Constantinescu.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10376 presfir București, Calea Griviței nr. 64—66.